

Azərbaycan Avrasiyada fəal aktora çevrilir

İlham Əliyevin Tacikistana səfəri ölkəmizin Mərkəzi Asiya dövlətləri ilə çoxplanlı əməkdaşlığının gələcək dinamikasına töhfə verəcək

Son illərdə beynəlxalq aləmdə kifayət qədər tanınan, geosiyasi çəkisi getdikcə artan, iqtisadi qüdrəti ilə fərqlənən, beynəlxalq əməkdaşlıq arenasında inam və etibar qazanan, tam müstəqil siyasəti ilə nüfuzu yüksələn Azərbaycan həm də Qərblə Şərq arasında xoşniyyətli körpü rolunu oynayır.

Bu gün Azərbaycan Xəzər hövzəsi dövlətlərinin Qərbdə çıxışını təmin edir. Birmənalı demək olar ki, Qafqazda və Mərkəzi Asiyada uzunmüddətli tərəqqiyə və sabitliyə mühüm töhfələr verən ölkəmiz Xəzər-Atlantik okeanı və Xəzər-Sakit okean-Hind okeanı akvatoriyaları istiqamətində açar rolunu oynayır.

Yüksələn nüfuz, etibarlı tərəfdaşlıq

Son illər rəsmi Bakının xarici siyasət kursunda Mərkəzi Asiya ölkələri ilə münasibətlərin yüksələn xətt üzrə inkişaf etməsi xüsusilə diqqət çəkir. Əslində, münasibətlərin qısa zaman kəsiyində inkişafında ciddi tarixi siyasi əsaslar var. Azərbaycanla Mərkəzi Asiya ölkələrini çoxəsrlik qardaşlıq münasibətləri, ortaq mədəni köklər, keçmiş sovetlər dönmində iqtisadi əlaqələr dövlətlərarası münasibətlərin möhkəm bünövrəsini təşkil edir ki, bu da bugünkü əməkdaşlığa böyük töhfə verir. Azərbaycan müstəqillik əldə etdikdən sonra Mərkəzi Asiya ölkələri ilə həm ikitərəfli, həm çoxtərəfli formatda qar-

şılıqlı münasibətlər qurub, iqtisadi əlaqələr fəal şəkildə inkişaf etdirilib. Bu proses geopolitik baxımdan da xüsusi əhəmiyyət kəsb edir.

Tam müstəqil siyasəti ilə dünyada sözüünə sadıq lider, ən etibarlı tərəfdaş kimi nüfuzu getdikcə yüksələn Prezident İlham Əliyev məhz ölkəmizin Mərkəzi Asiya dövlətləri ilə münasibətlərinin, hərtərəfli əlaqələrinin daha da şaxələnməsi istiqamətində çox mühüm işlər həyata keçirir. Azərbaycanın Mərkəzi Asiya dövlətləri ilə iqtisadi əlaqələrinin, ticarət dövriyyəsinin son illərdə getdikcə yüksəlməsi və sentyabrın 14-də Tacikistanın paytaxtı Düşənbədə keçirilən Mərkəzi Asiya Dövlət Başçıları 5-ci Məşvərət görüşünə İlham Əliyevin fəxri qonaq kimi dəvət edilməsi bunu təsdiqləyən reallıqdır. Bu, həm də Azərbaycanın dünyada artan nüfuzunun və beynəlxalq əhəmiyyətinin göstəricisidir.

Öncə onu deyək ki, səfər çərçivəsində İlham Əliyev Tacikistan Prezidenti Emoməli Rəhmon ilə təkbətək görüş keçirib. İki ölkə arasında mövcud münasibətlər və gələcək planlar müzakirə mövzusu olub.

İlham Əliyevin Mərkəzi Asiya Dövlət Başçıları 5-ci Məşvərət görüşündə iştirakı ilk dəfə idi və Azərbaycan bu toplantıda regiondan-kənar ölkə kimi təmsil olunurdu. Əlbəttə, bu, ilk növbədə İlham Əliyevin şəxsiyyətinə olan inamın, onun yürütdüyü uzaqgörən siyasətin, regionun təhlükəsizliyi, iqtisadi sabitliyi üçün həyata keçirdiyi fəaliyyətin nəticəsidir.

Bunu toplantıda iştirak edən dövlət başçıları səsəndirdikləri fikirlər də bir daha təsdiq edir.

Məsələn, Qazaxıstan Prezidenti Kasım-Jomart Tokayev çıxışında vurğuladı ki, qardaş Azərbaycanın liderinin görüşdə iştirakı xalqlarımızın çoxəsrlik dostluq tellərinin və qarşılıqlı anlaşmanın hərtərəfli möhkəmlənməsinə yönəlmiş səmimi sözlərinin göstəricisidir.

Özbəkistan Prezidenti Şavkat Mirziyoyev isə İlham Əliyevin tədbirdə iştirakını yüksək qiymətləndirərək dedi ki, Azərbaycan Prezidentinin toplantıda iştirakı region ölkələrinin respublikamız ilə dərin tarixi qarşılıqlı əlaqələrinin və əməkdaşlığın hazırkı yüksək səviyyəsinin daha bir təsdiqidir.

Çoxplanlı əməkdaşlığın gələcək dinamikasını müəyyən edən toplantıda çıxış edən İlham Əliyev bildirdi ki, Azərbaycanla Mərkəzi Asiya ölkələrini xalqlarımızın çoxəsrlik qardaşlıq münasibətləri bağlayır. Ortaq mədəni köklər dövlətlərarası əlaqələrin möhkəm bünövrəsini təşkil edir. Mərkəzi Asiya və Azərbaycan artan iqtisadiyyatı və geosiyasi potensialı ilə dünya siyasətində strateji əhəmiyyətə malik olan vahid tarixi-mədəni coğrafi regiondur.

Əməkdaşlığın yeni sahəsi - "Rəqəmsal İpək yolu"

Azərbaycan Prezidenti regional əməkdaşlığın bu formatının ölkələrimizin və xalqlarımızın daha da yaxınlaşmasına zəmin yaradacağını bildirərək vurğuladı ki, ikitərəfli əməkdaşlığın mühüm meyarlarından biri qarşılıqlı ticarətin və sərmayələrin artımıdır. Sevindirici haldır ki, həmin iki istiqamət üzrə göstəricilər da-

vamlı olaraq artır. Keçən il Azərbaycanın Mərkəzi Asiya ölkələri ilə ticarət dövriyyəsi 3 dəfədən çox, bu ilin 7 ayı ərzində isə daha 50 faiz yüksəlib. Birgə sərmayə fondları yaradılıb, növbəti 3 il üzrə 1 milyard dollardan artıq qarşılıqlı sərmayələrin həcmi razılaşdırılıb: "Biz artıq sənaye əməkdaşlığı, maşınqayırma, avtomobil sənayesi, gəmiqayırma, kənd təsərrüfatı, xüsusən də pambıqçılıq, ipəkçilik, bağçılıq və heyvandarlıq sahələrində çoxsaylı layihələri həyata keçiririk. Mehmanxana işi və turizm sahəsindəki sərmayə layihələri ilk icra mərhələsindədir. Biz Mərkəzi Asiyadan olan şirkətlərin bu yaxınlarda Azərbaycanda yaradılmış Ələt Azad İqtisadi Zonasına marağını görürük".

Prezident İlham Əliyev həmçinin nəqliyyat və logistika sahəsinin münasibətlərdə mühüm yer tutduğunu da diqqətə çatdırdı, Azərbaycanın Mərkəzi Asiya dövlətləri üçün Türkiyə və Avropa bazarları istiqamətində etibarlı tranzit ölkəsi olduğunu bildirdi. Təbii ki, əks istiqamətdə tranzitin əhəmiyyəti də az deyil: "Mərkəzi Asiyadakı qardaşlarımız bilir ki, Azərbaycanın bütün nəqliyyat-logistika infrastrukturunu onlar üçün açıqdır. Şərq-Qərb marşrutu ilə yükdaşımalarına artan tələbatı təmin etmək məqsədilə Bakı-Tbilisi-Qars dəmir yolu tərəfimizdən müasirləşdirilir. Gələn il həmin yol ilə daşıyan yüklərin həcmi 1 milyon tondan 5 milyon tona qədər artırılacaq. Buna paralel olaraq, Bakı Ticarət Limanının imkanları bugünkü 15 milyon tondan 25 milyon tona qədər artırılır".

Son illərdə ölkəmizin genişlənən imkanlarından da söz açan İlham Əliyev Azərbaycanın Xəzərdə 50-dən artıq gəmidən ibarət ən iri ticarət donanmasına malik olduğunu, Mərkəzi Asiya ölkələrindən yük göndərənlərin artan tələbatını nəzərə alaraq, gəmiqayırma zavodunun imkanlarının genişləndirilməsi üzərində fəal iş aparıldığını söylədi. Həmçinin dedi ki, yeni sərmayə layihələri başa çatdıqdan sonra istehsal olunan tanker və quru yükdaşıyan gəmilərin sayı illə 6 gəmidən 10-15 gəmiyə qədər artacaq.

Prezident həmçinin təkliflərini və gələcək planlarını açıqlayaraq vurğuladı ki, daha böyük həcmdə tranzit yüklərini cəlb etmək üçün tariflərin optimallaşdırılmasını, tənzimləyici və gömrük prosedurlarının sadələşdirilməsini və ahəngdarlığını təmin etmək zəruridir. Tranzit daşıma prosesinin şəffaflığının və daşıma prosesinin iştirakçıları üçün bərabər şərtlərin təmin edilməsində mühüm meyarlardan biri "Şərq-Qərb" nəqliyyat dəhlizinin rəqəmsallaşdırılmasıdır.

İlham Əliyev eyni zamanda dedi ki, Azərbaycanla Mərkəzi Asiya ölkələri arasında əməkdaşlığın yeni sahəsi fiber-optik infrastrukturun yaradılmasına yönəlmiş və üzərində fəal çalışılan "Rəqəmsal İpək yolu" layihəsidir.

Orta dəhlizə mühüm töhfə - Zəngəzur dəhlizi

Bütün bunları nəzərə alaraq əminliklə demək olar ki, İlham Əliyevin Tacikistan səfəri və Düşənbədə Mərkəzi Asiya Dövlət Başçıları 5-ci Məşvərət görüşündə fəxri qonaq qismində iştirakı Azərbaycanın beynəlxalq arenada iqtisadi və siyasi nüfuzunun artmasında müstəsna rol oynayacaq. Çünki müasir dünya siyasi düzəni iqtisadi maraqlar üzərində tənzimlənir və Avrasiya qitəsində bütün logistik layihələrdə Azərbaycan və Mərkəzi Asiya mühüm strateji əhəmiyyət kəsb edir. Bu isə Avrasiya məkanında bütün iqtisadi layihələrdə Azərbaycanın əvəz olunmaz ölkə olduğunu təsdiqləyir.

Böyük zəfərdən sonra reallaşdırılmaqda olan Zəngəzur dəhlizi isə həm bölgə, həm də ümumilikdə Avrasiya arealı üçün böyük əhəmiyyət daşıyacaq. Bu dəhliz həm də türkdilli ölkələri strateji və iqtisadi baxımdan birləşdirəcək. Ən önəmlisi isə, bu dəhlizdən salınacaq dəmir yolu xətti gələcəkdə Azərbaycandan keçməklə Avropa ilə Asiyayı birləşdirən bir layihəyə çevriləcək.

Bir sözlə, Azərbaycanın da üzərində yerləşdiyi Orta dəhlizin əhəmiyyəti dünyada baş verən son hadisələr fonunda daha da önə çıxıb. Zəngəzur dəhlizinin reallaşması isə ölkəmizin mühüm nəqliyyat-tranzit qovşağı kimi imkanlarını daha da artıracaq.

Rəşad BAXŞƏLİYEV,
"Azərbaycan"